

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ 1. O uczeniu się, kształceniu, wychowaniu i nauczaniu

Czy szkoła kształci? Hierarchia zmian w uczniu. Wywołujemy zmiany w uczniu. Uczenie się. Teorie motywacyjne uczenia się. Krytyka szkoły. Brak uspołecznienia. Bezradność intelektualna. Teorie poznawcze uczenia się. Encyklopedyzm. Wąskie pole działania ucznia. Kształcenie a wychowanie, nauczanie, edukacja. Pułapki jednostronności. Kierowanie uczeniem się. Podsumowanie.

Główne pojęcia

Ćwiczenia

Zalecenia 43

Rozdział 2. Poznajmy się bliżej: uczniowie i nauczyciele

„Dydaktyka niedzielna”. Różnice indywidualne. Czego oczekują rodzice? Trzy style wychowania. Błędy wychowawcze rodziców. Rola języka i edukacji. Zdolności uczniów. Temperament ucznia. Temperament nauczyciela. „Struktury umysłów” nauczycieli. Rola zawodowa a osobowość nauczyciela. Jak nauczyciele stali się pedagogami? System kształcenia i sytuacja dydaktyczna. Humanistyczny system kształcenia. Granice swobody. Wspólnota dydaktyczna. Wspólnota oporu. Technologiczny system kształcenia. Diagnoza wstępna. Kształcenie wielostopniowe. Refleksyjni praktycy. Podsumowanie

Główne pojęcia

Ćwiczenia

Zalecenia

Rozdział 3. Jak przebiega uczenie się czynności?

Teoria czynności. Wynik czynności uczenia się. Treść kształcenia a wiedza osobista ucznia. Rola pracy w edukacji. Szkoła jako obowiązek. Jasność wymagań. Wykonywanie zadań. Radość uczenia się. Cele uczenia się a cele kształcenia. Praca młodzieży nad sobą. Cele emocjonalne uczenia się. Cele poznawcze uczenia się. Dydaktyka tradycyjna. Dydaktyka współczesna. Cele światopoglądowe uczenia się. Cele praktyczne uczenia się. Synteza dróg uczenia się. Podsumowanie.

Główne pojęcia

Ćwiczenia

Zalecenia

Rozdział 4. Autentyzm uczenia się

Czynności naturalne i symulowane. Od nowicjusza do eksperta. Skala autentyczności uczenia się. Autentyzm pierwotny. „Drabina symulacyjna”. Cztery uczniowskie wersje autentyczności uczenia się. Znaczące uczenie się. Personalne czynniki sytuacji dydaktycznej. Materialne czynniki sytuacji dydaktycznej. Środki proste i złożone, pasywne i interaktywne. Informatyzacja uczenia się. Systemowe funkcje środków dydaktycznych. Od dydaktyki nauczyciela do dydaktyki sieci.

Podsumowanie.

Główne pojęcia

Ćwiczenia

Zalecenia

Część II Kierowanie uczeniem się

Rozdział 5. Autorskie programy kształcenia

Cztery zakresy pojęcia programu kształcenia. Krytyka programów kształcenia. Dobór treści programu autorskiego. Model Tylera. Trójwymiarowy dynamiczny model treści kształcenia. Program ukryty? Operacjonalizacja celów kształcenia. Strukturyzacja materiału kształcenia. Ustopniowanie wymagań

programowych. Kształcenie według wymagań. Wszelchstronność czy specjalizacja? Ewaluacja programu kształcenia. Podsumowanie.

Główne pojęcia

Ćwiczenia

Zalecenia

Rozdział 6. Trzy etapy planowania dydaktycznego

Dwa style kierowania pracą uczniów. Plan jako wytyczna działania. Planowanie kierunkowe.

Planowanie wynikowe. Planowanie metodyczne. Zasady planowania dydaktycznego. Kształcenie jako gospodarowanie czasem ucznia. Zalety i wady planowania dydaktycznego. Podsumowanie.

Główne pojęcia

Ćwiczenia

Zalecenia

Rozdział 7. Kształcenie indywidualne

Kształcenie indywidualne i grupowe. Pojęcie metoda kształcenia. Twórczość metodyczna nauczyciela.

Poszukiwanie i podawanie. Regulowanie autentyzmu uczenia się. Pierwszeństwo wychowania.

Warunkowanie: nagrody i kary. Modelowanie. Przekonywanie. Doświadczenie. Pokaz. Opowiadanie.

Ćwiczenie. Praca ze źródłami. Wykład. Podsumowanie.

Główne pojęcia

Ćwiczenia

Zalecenia

Rozdział 8. Kształcenie grupowe

Rodzaje grup społecznych. Grupy zdrowe i chore. Społeczne uczenie się. Autentyzm kształcenia

grupowego. Samorządność. Granie ról. Narada. Gra dydaktyczna. Wycieczka. Dyskusja. Projekt

badawczy. Prezentacja zbiorowa. Pogadanka. Metody a drogi uczenia się. Metody a treść kształcenia.

Podsumowanie.

Główne pojęcia

Ćwiczenia

Zalecenia

Część III Wyniki uczenia się

Rozdział 9. Sprawdzanie osiągnięć uczniów

Zakres sprawdzania osiągnięć. Sprawdzanie a ocenianie osiągnięć poznawczych. Sprawdzanie

holistyczne i analityczne. Autentyzm i symulacja w sprawdzaniu. Różnicowanie i sprawdzanie. Teoria

pomiaru dydaktycznego. Bezstronność sytuacji sprawdzania. Dokładność punktowania wyników

sprawdzania. Rzetelność sprawdzania. Trafność sprawdzania. Obiektywizm sprawdzania. Oszustwo

egzaminacyjne. Metody sprawdzania osiągnięć. Planowanie sprawdzianów. Konstrukcja zadań

zamkniętych. Analiza sprawdzianów. Podsumowanie.

Główne pojęcia

Ćwiczenia

Zalecenia

Rozdział 10. Nauczyciel ocenia osiągnięcia uczniów

Ocenianie sumujące i kształtujące. Ocenianie wąskodydaktyczne i społeczno-wychowawcze.

Prawidłowości oceniania społeczno-wychowawczego. Skale pomiarowe. Ocena opisowa. Pułapki

oceniania szkolnego. Skala stopni szkolnych. Znaczenie treściowe stopni. Ilościowe normy wymagań.

Skale różnicowe. Pseudonormy wymagań. Współpraca z rodzicami. Podsumowanie.

Główne pojęcia

Ćwiczenia

Zalecenia

Rozdział 11. Uczeń ocenia swoje osiągnięcia

Lęk egzaminacyjny. Teczka prac ucznia. Ocenianie samego siebie. Komunikowanie oceny przez nauczyciela. Odbiór oceny nauczycielskiej. Praca ucznia nad błędami. Przygotowanie nauczyciela do kierowania uczeniem się oceniania. Podsumowanie.

Główne pojęcia

Ćwiczenia

Zalecenia

Rozdział 12. Podnoszenie jakości pracy szkoły

Zmiana systemowa w edukacji. Niepożądany efekt wachlarzowy. Innowacja, nowatorstwo i twórczość pedagogiczna. Innowatorzy. Warsztaty pedagogiczne. Egzamininy zewnętrzne. Stosunek nauczycieli do egzaminów zewnętrznych. Podstawowy błąd atrybucji osiągnięć uczniów. Wartość dodana osiągnięć uczniów. Diagnostyka i ewaluatyka. Model diagnostyczno-ewaluacyjny kształcenia. Uczeń ocenia pracę nauczyciela. Ucząca się szkoła. Podsumowanie.

Główne pojęcia

Ćwiczenia

Zalecenia

Bibliografia

Indeks osób

Indeks rzeczowy